

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FAKULTA MATEMATIKY, FYZIKY A INFORMATIKY

RIADIACI SYSTÉM PRESNÝCH KROKOVÝCH
MOTOROV
BAKALÁRSKA PRÁCA

2016
TOMÁŠ WIEDERMANN

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FAKULTA MATEMATIKY, FYZIKY A INFORMATIKY

RIADIACI SYSTÉM PRESNÝCH KROKOVÝCH
MOTOROV
BAKALÁRSKA PRÁCA

Študijný program: Informatika
Študijný odbor: 2508 Informatika
Školiace pracovisko: Katedra informatiky
Školiteľ: doc. RNDr. Pavol Valko, PhD.

Bratislava, 2016
Tomáš Wiedermann

Univerzita Komenského v Bratislave
Fakulta matematiky, fyziky a informatiky

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta:

Študijný program: informatika (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)

Študijný odbor: 9.2.1. informatika

Typ záverečnej práce: bakalárska

Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov:

Cieľ:

Literatúra:

**Kľúčové
slová:**

Vedúci:

Katedra: FMFI.KI - Katedra informatiky

Vedúci katedry: doc. RNDr. Daniel Olejár, PhD.

Dátum zadania:

Dátum schválenia:

doc. RNDr. Daniel Olejár, PhD.
garant študijného programu

.....
študent

.....
vedúci práce

Abstrakt

Slovenský abstrakt v rozsahu 100-500 slov, jeden odstavec. Abstrakt stručne sumarizuje výsledky práce. Mal by byť pochopiteľný pre bežného informatika. Nemal by teda využívať skratky, termíny alebo označenie zavedené v práci, okrem tých, ktoré sú všeobecne známe.

Kľúčové slová: jedno, druhé, tretie (prípadne štvrté, piate)

Abstract

Abstract in the English language (translation of the abstract in the Slovak language).

Keywords:

Obsah

Úvod	1
1 Príprava a úvodné nastavenia	2
1.1 Hardware	2
1.2 Operačný systém	2
1.3 FTDI knižnica funkcií pre zariadenia typu D2XX	3
1.3.1 Inštalácia	3
1.3.2 Test funkčnosti	4
1.3.3 Prehľad funkcií	4
1.4 Požiadavky	9
2 API	10
3 Implementácia	11
3.1 Inicializácia	11
3.2 Prostredia	11
3.2.1 Príkazový riadok	11
3.2.2 Grafické prostredie	11
3.2.3 Webové prostredie	11
3.3 Kompletizácia	11
3.3.1 Ovládací manuál	11
3.3.2 Manuálové stránky systému	11
Záver	12

Zoznam obrázkov

Úvod

Cieľom mojej práce je naprogramovať program na ovládanie krokových motorov. Zameriavať sa budem na krokové motory vyrábané firmou Thorlabs. Dôvodov prečo som si zvolil práve túto firmu je viac, prvým je, že po dokončení práce, bude program využívaný profesormi na Slovenskej technickej Univerzite. Ďalším je možnosť testovania programu pri vývoji, keďže k zariadeniu mám prístup a navyše aj pre ich rozšírenosť a fakt, že firma poskytuje inštrukčnú sadu potrebnú k ovládaniu ich zariadení. Momentálne firma poskytuje ovládací program, ale iba pre operačné systémy Windows, ktoré nie sú na tento účel vhodné z dôvodu potreby licencie a náročnosti na výkon. Preto v mojej práci bude vývoj orientovaný na distribúcie operačného systému Linux.

Kapitola 1

Príprava a úvodné nastavenia

Táto kapitola sa priamo netýka vývoja programu, ale špecifikácie hardwaru a softwaru použitého pri vývoji. V kapitole sú uvedené aj nastavenia potrebné pre komunikáciu so zariadením. Špecifikácia napríklad ovplyvňuje možnosti využitia systémových volaní, preto na konci kapitoly sú uvedené aj požiadavky potrebné na inštaláciu a spustenie programu.

1.1 Hardware

Hardwarová špecifikácia zariadenia, na ktorom je program kompilovaný a spúšťaný. Najdôležitejším parametrom je procesor, jeho architektúra a inštrukčná sada, keďže priamo ovplyvňuje kompiláciu.

- Názov: Raspebrry Pi 2 model B
- Procesor: Cortex A7 900MHz
- Architektúra: ARMv7-A
- Grafický čip: Broadcom Videocore IV 250MHz
- Operačná pamieť: 1GB

1.2 Operačný systém

Operačný systém a verzia jadra systému hovoria, ktoré systémové volania a prepínače môžu byť použité. Aj keď Linux-ové a Unix-ové systémy podporujú štandarty POSIX, existuje niekoľko rozdielov, ktorým bude vhodné sa pri vývoji vyhnúť.

- OS: GNU/Linux
- Distribúcia : Arch

- Veria jadra: 4.0.7

1.3 FTDI knižnica funkcií pre zariadenia typu D2XX

Pre ovládanie zariadenia je potrebné doplniť systém o knižnicu príkazov narábajúcich s chipom v zariadení. Zariadenie obsahuje chip vyrábaný firmou Future Technology Devices International, ktorá poskytuje ovládače a programátorský manuál pre volania funkcií.

1.3.1 Inštalácia

Všetky potrebné súbory sa dajú stiahnuť na adrese:

<http://www.ftdichip.com/Drivers/D2XX.htm>

Je potrebné vedieť architektúru operačného systému. Pri 32-bitových a 64-bitových operačných systémoch existuje len jedna možnosť, avšak pri architektúre ARM sú štyri, v závislosti od verzie architektúry a reprezentácie floating point (reálne čísla). Bežný užívateľ nemusí mať v týchto veciach prehľad a preto je vhodné vytvoriť spúsiteľný skript, ktorý z informácií získaných zo systému zvolí vhodný ovládač a užívateľa len informuje, poprípade mu dá možnosť voľbu zmeniť.

Uvediem len stručný popis inštalácie. Obsiahlejšia verzia v angličtine:

<http://www.ftdichip.com/Drivers/D2XX/Linux/ReadMe-linux.txt>

Pri inštalácii sú potrebné prístupové práva používateľa root!

1. `tar xfvz libftd2xx-<architektúra>-1.3.6.tgz`
Rozbalenie archívu do aktuálnej zložky.
2. `su root`
Prihlásiť ako používateľ root. Alternatívne môžeme použiť `sudo -s`
3. `cp build/libftd2xx.* /usr/local/lib`
Skopíruje potrebné súbory do lokálnych knižníc systému.
4. `chmod 0755 /usr/local/lib/libftd2xx.so.1.3.6`
Zmení prístupové práva tak, aby aj ostatní používatelia mohli k súboru prístupovať, ale bez možnosti zápisu.
5. `ln -sf /usr/local/lib/libftd2xx.so.1.3.6 /usr/local/lib/libftd2xx.so`
Vytvorenie symbolického linku ku knižnici.
6. `exit`
Odhlásenie z používateľa root.

1.3.2 Test funkčnosti

Pre test funkčnosti stačí skompilovať niektorý z príkladov. Po rozbalení archívu sa nachádzajú v zložke examples. Dobrým príkladom je čítanie z EEPROM. Makefile a zdrojový kód sú poskytnuté. Ak skompilovaný program po spustení zlyhá a zahlásí chybu pri otvorení portu najprv treba skontrolovať aktívne moduly systému. Pomocou príkazu lsmod získame aktuálne aktívne moduly. Ak sa medzi nimi nachádzajú moduly s názvami ftdi_sio a usbserial, tak ich treba aj napriek intuícií vypnúť príkazom rmmod pri každom pripojení zariadenia alebo moduly úplne zakázať, čo ale môže spôsobiť problémy s inými zariadeniami. Príkaz rmmod vyžaduje prístupové práva používateľa root, preto je vhodné vytvoriť spustiteľný skript, ktorý bude mať zvýšené práva a moduly odstráni. Ak problém stále pretrváva, program nerozozná zariadenie a treba upraviť zdrojový kód o inštrukciu FT_SetVIDPID s príslušnými parametrami. V našom prípade je VID = 0x0403 a PID = 0xFAF0. TODO kde vytiahnuť vid pid pre rôzne distribúcie, automatizovať v programe, dmesg || /var/log/kern.log

1.3.3 Prehľad funkcií

V tejto časti sú uvedené knižničné funkcie špecifické pre komunikáciu s chipom, ktoré sú v programe využité. TODO - pridať použité funkcie a vymazať nepoužité

FT_SetVIDPID

Definícia

FT_STATUS FT_SetVIDPID (unsigned int VID, unsigned int PID)

Popis

Pridá kombináciu identifikátorov do tabuľky zariadení. Potrebné pre nahratie správneho ovládača do systému.

Parametre

VID - identifikátor výrobcu zariadenia

PID - identifikátor produktu zariadenia

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_CreateDeviceInfoList

Definícia

FT_STATUS FT_CreateDeviceInfoList (unsigned int* NumDevs)

Popis

Vytvorí zoznam zariadení typu D2XX a do smerníka v uloží počet zariadení pripojených do systému. Následne je možné alokovať potrebný priestor pre získanie kompletných informácií o zariadeniach.

Parametre

NumDevs - smerník na premennú do ktorej bude uložený počet zariadení

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_GetDeviceInfoList**Definícia**

```
FT_STATUS FT_GetDeviceInfoList ( FT_DEVICE_LIST_INFO_NODE *pdest,  
                                unsigned int* NumDevs )
```

Popis

Uloží zoznam informácií o zariadeniach do poskytnutého pola, ktoré musí mať alokovanú dostatočnú veľkosť.

Parametre

pdest - smerník na pole pre uloženie zoznamu

NumDevs - smerník na počet zariadení

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_GetDeviceInfoDetail**Definícia**

```
FT_STATUS FT_GetDeviceInfoDetail( unsigned int Index, unsigned int* Flags,  
                                unsigned int* Type, unsigned int* ID, unsigned int* LocID, char* SerialNumber,  
                                char* Description, FT_HANDLE *handle )
```

Popis

Z listu informácií o zariadeniach vyberie určené a informácie uloží do poskytnutých premenných.

Parametre

Index - index na vybratie zariadenia

Flags - smerník pre uloženie informácie

Type - smerník pre uloženie typu zariadenia

ID - smerník pre uloženie identifikátoru zariadenia

LocID - smerník pre uloženie lokácie, v Linuxe nepodporované

SerialNumber - smerník na začiatok pola znakov pre uloženie sériového čísla, ukončené ako bežný cstring

Description - smerník na začiatok pola znakov pre uloženie popisu, ukončené ako bežný cstring

*ft_handle - smerník na uloženie handle pre ďalšie narábanie so zariadením

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_OpenEx

Definícia

```
FT_STATUS FT_OpenEx ( void* arg1, unsigned int Flags, FT_HANDLE
*handle )
```

Popis

Pripojí bližšie špecifikované zariadenie a uloží handle. Špecifikovať zariadenie možno cez sériové číslo alebo deskriptor.

Parametre

arg1 - smerník na argument určujúci zariadenie

Flags - určuje typ poskytnutého argumentu

*handle - smerník na uloženie handle

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_Close

Definícia

```
FT_STATUS FT_Close ( FT_HANDLE handle)
```

Popis

Odpojí zariadenie.

Parametre

handle - handle zariadenia na odpojenie

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_Read

Definícia

FT_STATUS FT_Read (FT_HANDLE handle, void* buffer, unsigned int BytesToWrite, unsigned int* BytesWritten)

Popis

Prečíta dáta poslané zariadením. Čítanie dát sa ukončí, keď sa dosiahne BytesToRead alebo vyprší čas nastavený funkciou TODO(link) FT_SetTimeout. Pri vypršaní času sa uložia aj čiastočné dáta a funkcia vráti FT_OK.

Parametre

handle - handle zariadenia

buffer - smerník na buffer pre dáta

BytesToRead - počet bajtov na prečítanie

BytesReturned - smerník na počet prečítaných bajtov

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_Write**Definícia**

FT_STATUS FT_Write (FT_HANDLE handle, void* buffer, unsigned int BytesToRead, unsigned int* BytesReturned)

Popis

Pošle dáta zariadeniu.

Parametre

handle - handle zariadenia

buffer - smerník na buffer pre zapisované dáta

BytesToWrite - počet bajtov na zapísanie

BytesReturned - smerník na počet zapísaných bajtov

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_SetBaudRate**Definícia**

FT_STATUS FT_SetBaudRate (FT_HANDLE handle, unsigned int BaudRate)

Popis

Nastaví rýchlosť komunikácie pripojeného zariadenia.

Parametre

handle - handle zariadenia

BaudRate - rýchlosť v počte bitov za sekundu

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_SetDataCharacteristics**Definícia**

FT_STATUS FT_Write (FT_HANDLE handle, unsigned char WordLength, unsigned char StopBits, unsigned char Parity)

Popis

Nastaví formu dát pre komunikáciu.

Parametre

handle - handle zariadenia

WordLength - počet bitov v slove, možné nastavenia sú 7 alebo 8

StopBits - počet stop bitov, možné nastavenia sú 1 alebo 2

Parity - nastavenie pre kontrolný bit

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_SetTimeouts**Definícia**

FT_STATUS FT_SetTimeouts (FT_HANDLE handle, unsigned int ReadTimeout, unsigned int WriteTimeout)

Popis

Nastaví čas, ktorý sa má čakať pri zápise a čítaní dát, ak sa nedosiahne požadovaný počet.

Parametre

handle - handle zariadenia

ReadTimeout - čas v milisekundách

WriteTimeout - čas v milisekundách

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_Purge

Definícia

FT_STATUS FT_Purge (FT_HANDLE handle)

Popis

Vymaže dáta pre čítania a výpis v zariadení.

Parametre

handle - handle zariadenia

mask - kombinácia pre vstupný a výstupný buffer

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

FT_ResetDevice

Definícia

FT_STATUS FT_ResetDevice(FT_HANDLE handle)

Popis

Reštartuje zariadenie.

Parametre

handle - handle zariadenia

Návratová hodnota

FT_OK alebo chybový kód v prípade zlyhania.

1.4 Požiadavky

TODO - na konci otestovať a doplniť(verzia kernelu, programy - gcc)

Kapitola 2

API

Táto kapitola popisuje vytvorenie vyššieho programovacieho rozhrania pre lepšiu tvorbu programu.

Kapitola 3

Implementácia

Táto kapitola sa zameriava na popis implementácie, architektúry a fungovania programu.

3.1 Inicializácia

Po spustení programu prechádza viacerými úvodnými nastaveniami a kontrolami, ktoré budú v tejto kapitole popísané.

3.2 Prostredia

Program má viaceré možnosti pre ovládacie prostredia. Ich popis a popis implementácie je rozobraný v tejto kapitole.

3.2.1 Príkazový riadok

3.2.2 Grafické prostredie

3.2.3 Webové prostredie

3.3 Kompletizácia

Kompletný program by mal obsahovať aj manuál na ovládanie pre bežného užívateľa, hlavne ak sa jedná o ovládanie z príkazového riadku. Takisto ak je program spúšťaný z príkazového riadku je potrebné popísať možné prepínače a ich využitie.

3.3.1 Ovládací manuál

3.3.2 Manuálové stránky systému

Záver

Na záver už len odporúčania k samotnej kapitole Záver v bakalárskej práci podľa smernice [?]: „V závere je potrebné v stručnosti zhrnúť dosiahnuté výsledky vo vzťahu k stanoveným cieľom. Rozsah záveru je minimálne dve strany. Záver ako kapitola sa nečísluje.“

Všimnite si správne písanie slovenských úvodzoviek okolo predchádzajúceho citátu, ktoré sme dosiahli príkazmi `\glqq` a `\grqq`.

Literatúra

- [1] Kernighan Brian W. and Ritchie Dennis M. *The C Programming Language*. Prentice Hall Software Series, 1988.
- [2] Frank B. Brokken. *C++ Annotations*. University of Groningen, 2015.
- [3] Future Technology Devices International (FTDI). D2xx programmer's guide, 2012. Manuál k chipom firmy FTDI, ktoré komunikujú cez port USB 2.0.
- [4] Michael Kerrisk. *Linux Programming Interface*. No Starch Press, 2010.
- [5] *FCNTL(2) Linux Programmer's Manual*, 2015. fcntl(2) manuál k fcntl.
- [6] Linux user's manual, 2015. Manuálové stránky poskytované systémom. Dostupné v každej distribúcii.
- [7] Thorlabs. Thorlabs host-controller communication's protocol, 2015. Komunikačný protokol poskytovaný výrobcom.